

CYNGOR GWYNEDD

PWYLLGOR	PWYLLGOR ARCHWILIO
DYDDIAD	17 CHWEFROR 2015
TEITL	CYNNYRCH YR ADAIN ARCHWILIO MEWNOL
PWRPAS YR ADRODDIAD	AMLINELLU GWAITH ARCHWILIO MEWNOL AM Y CYFNOD HYD AT 31 IONAWR 2015
AWDUR	DEWI MORGAN, UWCH REOLWR REFENIW A RISG
GWEITHREDIAD	DERBYN YR ADRODDIAD, SYLWEBU AR Y CYNNWYS A CHEFNOGI'R ARGYMHELLION SYDD EISIOES WEDI'U CYFLWYNO I'R GWASANAETHAU PERTHNASOL ER GWEITHREDIAD

---

1. CYFLWYNIAD

- 1.1 Mae'r adroddiad yma yn crynhoi gwaith yr Adain Archwilio Mewnol am y cyfnod o 1 Rhagfyr 2014 hyd at 31 Ionawr 2015.

2. GWAITH A GWBLHAWYD YN Y CYFNOD

- 2.1 Cwblhawyd y gwaith canlynol yn y cyfnod hyd at 31 Ionawr 2015:

Disgrifiad	Nifer
Adroddiadau am Archwiliadau o'r Cynllun Gweithredol	8
Adroddiadau Eraill (memoranda ayb)	1
Adolygiadau Grant	2
Archwiliadau Dilyniant	4

Ceir manylion pellach ar y gwaith yma yng nghorff yr adroddiad hwn ac yn yr atodiadau amgaeëdig.

2.2 Adroddiadau Archwilio

2.2.1 Mae'r tabl canlynol yn gosod allan yr archwiliadau o'r cynllun a gwblhawyd yn y cyfnod hyd at 31 Ionawr 2015, gan ddangos y categori barn perthnasol a chyfeiriad i'r atodiad perthnasol.

TEITL	ADRAN	GWASANAETH	BARN	ATODIAD
Cynllun Olyniaeth a Chynllunio'r Gweithlu	Corfforaethol		A	Atodiad 1
Rheolaeth Trysorlys	Cyllid	Buddsoddi a Rheolaeth Trysorlys	B	Atodiad 2
Cronfa Degwm	Economi a Chymuned	Adfywio Cymunedol	A	Atodiad 3
Yr Hafan, Pwllheli	Economi a Chymuned	Morwrol a Pharciau Gwledig	B	Atodiad 4
Unedau Diwydiannol a Thechnoleg	Economi a Chymuned	Twristiaeth, Marchnata a Gofal Cwsmer	A	Atodiad 5
Trefniadau sifft mewn Cartrefi Preswyl	Oedolion, Iechyd a Llesiant	Preswyl a Dydd	B	Atodiad 6
Plant mewn Gofal - asesiadau addysg ac iechyd	Plant a Cefnogi Teuluoedd	Plant a Theuluoedd	B	Atodiad 7
Cydweithio - Partneriaeth Diogelwch Ffyrdd	Rheoleiddio	Trafnidiaeth a Gofal Stryd	A	Atodiad 8

2.2.2 Mae categorïau barn yr adroddiadau yn datgan y canlynol:

- Barn "A" Gellir datgan sicrwydd o briodoldeb ariannol gan y gellir dibynnu ar y rheolaethau mewnol mewn lle, a'u bod wedi eu dilyn.
- Barn "B" Mae rheolaethau mewn lle, a gellir datgan sicrwydd rhannol o briodoldeb ariannol gan fod agweddau lle gellir tynhau ar rai trefniadau.
- Barn "C" Ni ellir datgan sicrwydd o briodoldeb ariannol gan na ellir dibynnu ar y rheolaethau mewn lle, ond ni ddarganfuwyd colledion / twyll yn deillio o'r gwendidau rheolaeth.
- Barn "CH" Ni ellir datgan sicrwydd o briodoldeb ariannol gan nad oes rheolaethau derbyniol yn bodoli, a darganfuwyd colledion / twyll yn deillio o'r gwendidau rheolaeth hyn.

2.2.3 Yn ogystal â'r uchod, cynhaliwyd yr archwiliadau isod lle cynhyrchwyd memorandwm yn hytrach nag adroddiad llawn, a ni roddwyd categori barn:

- **Pont Briwet** (*Rheoleiddio*). Bwriad yr archwiliad oedd sicrhau bod Cyngor Gwynedd wedi adnabod yr holl risgiau fyddai'n rhesymol eu disgwyl sydd ynghlwm i brosiect adeiladu Pont Briwet newydd ar amser yr archwiliad; hynny yw, tra mae'r gwaith adeiladu yn mynd rhagddo. Roedd yr archwiliad yn gwirio bod trefniadau rheoli a lliniaru unrhyw risgiau a adnabuwyd yn foddhaol, gan gynnwys y risgiau o unrhyw gostau ychwanegol i'r Cyngor yn sgil hawliadau gan y contractwr ac oediadau pellach mewn cyflawni'r gwaith.

Roedd yr archwiliad yn cwmpasu gwirio cofrestr risg y prosiect a'r trefniadau sydd mewn lle ar gyfer rheoli a lliniaru'r risgiau a adnabuwyd.

Y prif risgiau yr oedd y prosiect yn ei wynebu ar amser yr archwiliad oedd oediadau pellach fydd yn golygu na fydd y prosiect wedi ei chwblhau o fewn amserlen y corff ariannu, Swyddfa Cyllid Ewropeaidd Cymru (WEFO), yn ogystal ag ansicrwydd dros hawliadau am gostau ychwanegol gan y contractwr. Fodd bynnag, mae'r Archwiliwr o'r farn bod camau rhesymol wedi eu cymryd gan y Cyngor i liniaru'r risgiau yma.

2.3 Grantiau

2.3.1 Adolygwyd gweithdrefnau gweinyddol y grantiau canlynol yn ystod y cyfnod:

- Grant Amddifadedd Disgyblion (*Addysg*)
- Grant Teuluoedd yn Gyntaf (*Plant a Cefnogi Teuluoedd*)

2.3.2 Nid yw'r ffaith fod Archwilio Mewnol wedi adolygu'r grantiau yma yn golygu na fydd archwilwyr allanol o Swyddfa Archwilio Cymru neu gyrff eraill yn cynnal archwiliadau o'r grantiau yma hefyd. Fodd bynnag, disgwylir fod y gwaith y mae Archwilio Mewnol, a'r sicrwydd y bu'n bosib ei ddatgan am yr amgylchedd reolaeth, yn golygu y bydd angen llai o waith archwilio gan y cyfundrefnau hyn. Bydd hyn, yn ei dro, yn golygu lleihad yn y ffioedd y bydd yn rhaid i'r Cyngor ei dalu am archwiliadau allanol.

2.4 Archwiliadau Dilyniant

2.4.1 Mae'r tabl isod yn crynhoi'r gwaith dilyniant a gwblhawyd yn ystod y cyfnod:

TEITL	ADRAN	GWASANAETH	BARN DILYNIANT
Plas Ogwen	Oedolion, Iechyd a Llesiant	Preswyl a Dydd	Derbyniol
Trefniadau Prydlesu Mewn Ysgolion	Addysg	Ysgolion	Derbyniol
Diogelwch Glinfyrddau	Cyllid	Technoleg Gwybodaeth	Derbyniol
Gwiriadau DBS Staff	Corfforaethol		Derbyniol

2.4.2 Gosodir casgliadau gwaith dilyniant mewn un o bedwar categori:

Rhagorol – pob un o'r argymhellion wedi eu gweithredu yn unol â'r disgwyl.

Derbyniol – y rhan fwyaf o'r argymhellion, gan gynnwys y mwyafrif o'r argymhellion "hanfodol", wedi eu gweithredu yn ôl y disgwyl.

Anfoddhaol – nifer o'r argymhellion heb eu gweithredu.

Annerbyniol – y mwyafrif o'r argymhellion (gan gynnwys argymhellion pwysig) heb eu gweithredu, a dim tystiolaeth o ymdrech i wella rheolaeth fewnol.

2.4.3 Mae'r rhestr isod yn dangos yr Adroddiadau Barn 'C' neu 'CH' a gyflwynwyd i'r Pwyllgor Archwilio fel atodiadau i'r adroddiadau chwarterol, lle nad yw'r adroddiad dilyniant wedi'i gyflwyno i'r Pwyllgor eto. Mae'r rhestr yn dangos y dyddiad sy'n darged cwblhau pob un o'r archwiliadau dilyniant hyn:

Targed Cwblhau: Chwarter yn diweddu 30 Mehefin 2014

Trwyddedau Meddalwedd (Ysgolion)

Targed Cwblhau: Chwarter yn diweddu 31 Rhagfyr 2014

Trefniadau Hawlio Goramser

Trefniadau Cofrestru Genedigaethau, Priodasau a Marwolaethau

Targed Cwblhau: Chwarter yn diweddu 31 Mawrth 2015

Cymunedau'n Gyntaf (Y Rhaglen Newydd)

Cofrestr Diogelwch Staff

Parciau Gwledig

Targed Cwblhau: Chwarter yn diweddu 30 Mehefin 2015

Rhaglenni Arolygu Hylendid Bwyd, Iechyd a Diogelwch

Canolfannau Hamdden

Rhoddion a Lletygarwch Swyddogion

Taliadau Uniongyrchol

3. GWAITH AR Y GWEILL

3.1 Roedd y gwaith canlynol ar y gweill ar 1 Chwefror 2015.

3.2 Adroddiadau Drafft wedi eu rhyddhau

- Protocol ar Gyswllt Aelod - Swyddog (*Corfforaethol*)
- System Dyledwyr - Adolygiad o'r Rheolaethau Allweddol (*Cyllid*)

3.3 Archwiliadau yn mynd rhagddynt

- TGCh mewn Ysgolion Uwchradd (*Addysg*)
- Ffonau Symudol (*Corfforaethol*)
- Iechyd a Diogelwch - Gweithio'n Unig (*Corfforaethol*)
- NFI (Y Fenter Twyll Genedlaethol) (*Corfforaethol*)
- Trefniadau Dysgu a Datblygu (*Corfforaethol*)
- Cronfa Bensiwn Gwynedd - Adolygiad o'r Rheolaethau Allweddol (*Cyllid*)
- Cydgyfeiriant Rhwydwaith (*Cyllid*)
- Cyflogau - Swyddi Lluosog (*Cyllid*)
- Cysoni Banc - Adolygiad o'r Rheolaethau Allweddol (*Cyllid*)
- System Gyflogau - Adolygiad o'r Rheolaethau Allweddol (*Cyllid*)
- System Taliadau - Adolygiad o'r Rheolaethau Allweddol (*Cyllid*)
- System Treth Cyngor - Adolygiad o'r Rheolaethau Allweddol (*Cyllid*)
- System Treth Di-Annedd - Adolygiad o'r Rheolaethau Allweddol (*Cyllid*)
- TG - Trefniadau Wrth Gefn a Pharhad Gwasanaeth (*Cyllid*)
- Dilyniant - Parciau Gwledig (*Economi a Chymuned*)
- Dilyniant - Taliadau Uniongyrchol (*Oedolion, Iechyd a Llesiant*)
- Asedau Preswylwyr Cartrefi (*Oedolion, Iechyd a Llesiant*)
- Galw Gwynedd (*Oedolion, Iechyd a Llesiant*)
- System Gwybodaeth Gwasanaeth Cymdeithasol (*Oedolion, Iechyd a Llesiant*)
- Cydweithio gyda'r Bwrdd Iechyd (*Plant a Cefnogi Teuluoedd*)
- Grant Refeniw Dechrau'n Deg (*Plant a Cefnogi Teuluoedd*)
- Gwasanaethau Plant - Comisiynu Gofal (*Plant a Cefnogi Teuluoedd*)
- Depos a Gweithdai - Rheolaeth Stoc (*Priffyrdd a Bwrdeistrefol*)
- Gorfodaeth Parcio (*Rheoleiddio*)
- Uned Trafnidiaeth Integredig (*Rheoleiddio*)

4. ARGYMHELLIAD

4.1 Gofynnir i'r Pwyllgor dderbyn yr adroddiad hwn ar waith yr Adain Archwilio Mewnol am y cyfnod o 1 Rhagfyr 2014 i 31 Ionawr 2015, sylwebu ar y cynnwys yn ôl dymuniad yr aelodau, a chefnogi'r argymhellion sydd eisoes wedi'u cyflwyno i reolwyr y gwasanaethau perthnasol er gweithrediad.

**CYNLLUN OLYNIAETH A CHYNLLUNIO'R GWEITHLU
Corfforaethol**

Bwriad yr Archwiliad

Bwriad yr archwiliad oedd sicrhau bod mesurau gweithlu mewn lle, a'u bod yn cael eu defnyddio yn effeithiol o fewn y Cyngor er mwyn cadarnhau darpariad o wasanaethau o safon gan y Cyngor, yn bresennol ac i'r dyfodol.

Cwmpas yr Archwiliad

Cwblhawyd yr archwiliad hwn gan gynnal cyfarfodydd gyda swyddogion perthnasol Adnoddau Dynol ynghyd a sampl o dri pennaeth, un uwch-reolwr ac un rheolwr o fewn gwahanol adrannau'r Cyngor, gan dderbyn tystiolaeth berthnasol i asesu'r trefniadau presennol a ddefnyddir er budd y Cyngor heddiw ac ar gyfer y dyfodol.

Prif Ddarganfyddiadau

Gwelwyd bod adrannau'n ystyried cynllunio'r gweithlu a chael cynllun olyniaeth yn bwysig i allu monitro'r gweithlu presennol a'r gallu i gynllunio i'r dyfodol. Mae adrannau yn cymryd camau i fonitro eu sefyllfa bresennol drwy gynnal cyfarfodydd rheolaidd rhwng rheolwyr; uwch-reolwyr a phenaethiaid er mwyn cadw golwg ar unrhyw faterion a ddaw o'r gweithlu os o gwbl. Mae hyn hefyd yn eu galluogi i drafod eu cynlluniau tua'r dyfodol.

Mae Rheolwyr yn derbyn adroddiadau absenoldebau yn fisol er mwyn gallu eu monitro yn erbyn eu hystadegau adrannol. Mae hyn yn gymorth i adnabod unrhyw batrymau sydd yn codi a ble gall Adnoddau Dynol gynnig unrhyw gymorth sydd ei angen i allu gwella'r sefyllfaoedd absenoldeb.

Mae pob adran gyda'u harbenigedd unigol o ran gwaith, ac felly mae anghenion yn amrywio o adran i adran, sydd yn golygu bod eu cynlluniau tua'r dyfodol yn wahanol i'w gilydd hefyd. Mae'r adrannau yn cymryd camau er mwyn sicrhau bod yr arbenigedd angenrheidiol a'r hyfforddiant ar ei gyfer yn cael ei ddarparu ar gyfer swyddogion o fewn eu gwasanaethau. Byddai hyn hefyd yn sicrhau bydd cyflenwad o'r arbenigedd hyn ar gael i'r dyfodol er mwyn cynnal gwasanaeth o safon gan y Cyngor i bobl Gwynedd.

Barn yr Archwiliad

- (A) **Barn yr Archwiliad yw y gellir datgan sicrwydd o briodoldeb yn y Cynllun Olyniaeth a Chynllunio'r Gweithlu gan y gellir dibynnu ar y rheolaethau mewnol mewn lle.**

RHEOLAETH TRYSORLYS**Cyllid****Bwriad yr Archwiliad**

Bwriad yr archwiliad oedd sicrhau fod trefniadau rheolaeth trysorlys y Cyngor yn briodol ac yn cydymffurfio gyda deddfwriaeth a threfniadau rheoli risg y Cyngor, ynghyd â sicrhau fod y gwasanaeth a dderbynnir gan ymgynghorwr rheolaeth trysorlys yn briodol, berthnasol ac ystyrlon.

Cwmpas yr Archwiliad

Cynhaliwyd yr archwiliad drwy adolygu'r ddogfennaeth a pholisïau rheolaeth trysorlys ynghyd â chofrestr risg y Cyngor, yn ogystal â gwirio trefniadau penodi ac yna monitro perfformiad yr ymgynghorwr. Hefyd, gwiriwyd fod y drefn monitro gweithgareddau rheolaeth trysorlys yn briodol.

Prif Ddarganfyddiadau

Gwelwyd ar y cyfan fod rheolaeth gref yn y broses o reolaeth trysorlys. Mae gan y Cyngor strategaeth gyfredol ar gyfer rheoli'r trysorlys a gafodd ei fabwysiadu gan y Cyngor llawn ym Mawrth 2014. Fodd bynnag nid yw Arferion Rheolaeth Trysorlys y Cyngor wedi eu diweddarau ers eu mabwysiadu ym Mawrth 2011. Adolygwyd yr Atodlenni hynny (Arferion Rheolaeth Trysorlys) a gwelwyd eu bod angen eu diweddarau i adlewyrchu strwythur cyfredol y Cyngor ynghyd ag adolygu cyfrifoldebau am gymeradwyo a chraffu'r Strategaeth.

Cadarnhawyd fod ymgynghorwr y Cyngor yn darparu gwybodaeth ynghylch pa sefydliadau y dylid buddsoddi gyda hwy yn ogystal â'r sefydliadau na ddylid buddsoddi gyda hwy. Gwiriwyd sampl o fuddsoddiadau a darganfuwyd bod yr holl fuddsoddiadau yn unol â'r cyngor a dderbyniwyd gan yr ymgynghorwr.

Gwelwyd bod cyfarfod wedi ei drefnu gydag aelodau'r Pwyllgor Archwilio i drafod ac esbonio'r Strategaeth cyn y Pwyllgor Archwilio. Gwelwyd mai ychydig o aelodau yn unig a fynychodd y cyfarfod hwn.

Barn yr Archwiliad

(B) Barn yr Archwiliad yw y gellir datgan sicrwydd rhannol o briodoldeb ariannol yn Rheolaeth Trysorlys gan fod rheolaethau mewn lle, ond bod agweddau lle gellir tynhau ar rai trefniadau. Mae prif argymhellion yr adroddiad fel a ganlyn:

- Dylid diweddarau'r 'Atodlenni - Arferion Rheolaeth Trysorlys' i adlewyrchu'r strwythur cyfredol ynghyd ag adolygu cyfrifoldebau a dyletswyddau'r swyddogaethau am gymeradwyo a chraffu'r Strategaeth.
- Dylai Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio atgyfnerthu'r pwysigrwydd i aelodau'r Pwyllgor fynychu cyfarfodydd briffio i gael dealltwriaeth o'r elfennau technegol sydd ynghlwm â'r Datganiad fel y gellir craffu'r Strategaeth yn briodol cyn gwneud argymhelliad i'r Cyngor Llawn.

CRONFA DEGWM
Economi a Chymuned

Bwriad yr Archwiliad

Gwirio fod cyfrifon terfynol Cronfa Degwm Gwynedd, Môn a Chonwy 2013-14, sy'n cael ei reoli a'i gweinyddu gan Cyngor Gwynedd, yn rhoi gwir adlewyrchiad o'i berfformiad am y flwyddyn.

Cwmpas yr Archwiliad

Gwirio fod y cyfrifon terfynol y gronfa yn cysoni â'r cyfriflyfr, datganiadau banc ac adroddiadau cynnydd rheolwyr cronfa, gan ddethol sampl o anfonebau a jiwneli sy'n ymddangos yng nghyfeirebau'r gronfa yn 2013-14 a gwirio eu bod yn berthnasol i'r gronfa.

Prif Ddarganfyddiadau

Gwelwyd fod cyfrifon terfynol Cronfa Degwm Gwynedd, Môn a Chonwy 2013-14 yn rhoi gwir adlewyrchiad o berfformiad y gronfa am y flwyddyn. Gwelwyd fod y cyfrifon terfynol yn cysoni â chyfriflyfr y Cyngor, datganiadau banc y gronfa ac adroddiadau cynnydd rheolwyr cronfa am y flwyddyn. Yn ogystal, gwelwyd fod y sampl o anfonebau a jiwneli sydd wedi cael eu cyfeirebu i gyfeirebau'r gronfa yn 2013-14 yn berthnasol i'r gronfa.

Barn yr Archwiliad

- (A) **Barn yr Archwiliad yw y gellir datgan sicrwydd o briodoldeb ariannol yng ngweinyddiaeth y Gronfa Degwm gan y gellir dibynnu ar y rheolaethau mewnol mewn lle, a'u bod wedi eu dilyn.**

YR HAFAN, PWLLHELI
Economi a Chymuned

Bwriad yr Archwiliad

Sicrhau fod trefniadau priodol yn bodoli yn yr Hafan, er mwyn rheoli a lliniaru risgiau yn unol â rheolau ariannol y Cyngor a gweithdrefnau perthnasol eraill.

Cwmpas yr Archwiliad

Ymweld â'r Hafan a gwirio bod trefniadau priodol yn bodoli yno ar gyfer rheoli amrywiol o risgiau. Archwilio'r prif feysydd gwariant ac incwm yn ôl y cofnod yn y cyfrifyfr ar gyfer 2013/14 a 2014/15, yn ogystal â gwirio bod rheolaeth gyllidebol a threfniadau iechyd a diogelwch digonol yn bodoli.

Prif Ddarganfyddiadau

Y prif ddarganfyddiadau yn deillio o'r archwiliad oedd bod rheolaeth dda ar y cyfan yn bodoli yn yr Hafan. Er hynny, gwelwyd bod angen tynhau ar rhai trefniadau sylfaenol sef gwirio trwyddedau gyrru staff yn flynyddol a sicrhau fod y dyddiadau priodol yn cael eu nodi ar yr asesiadau risg.

Barn yr Archwiliad

(B) Barn yr Archwiliad yw y gellir datgan sicrwydd rhannol o briodoldeb ariannol yn Yr Hafan, Pwllheli gan fod rheolaethau mewn lle, ond bod agweddau lle gellir tynhau ar rai trefniadau. Mae prif argymhellion yr adroddiad fel a ganlyn:

- Dylai'r Hafan rhestru'r dyledion nad ydynt yn gallu eu hadennill gan roi rheswm pendant, a dylent anfon y manylion ymlaen i'r Uwch Gyfrifydd yn yr Uned Cyllid er mwyn iddo wneud trefniadau i anfon y rhestr at y Pennaeth Cyllid neu'r Pennaeth Cyllid a'r Aelod Cabinet, er mwyn derbyn eu hawdurdod fel bo'r angen.
- Dylid sicrhau fod Rheolwr yr Hafan yn derbyn copïau o adroddiadau cyllidol yn ymwneud â'r Hafan yn rheolaidd.
- Dylid gwirio a chadw copi o drwyddedau gyrru staff yr Hafan yn flynyddol, gan wirio a sicrhau mai staff trwyddedig yn unig sydd gyda'r awdurdod i yrru cerbydau'r Hafan.
- Dylid nodi'r dyddiad pan aseswyd y risg ddiwethaf ar yr asesiad risg yn erbyn 'dyddiad yr asesiad', a dylid nodi yn erbyn y 'dyddiad adolygu' y dyddiad yn y dyfodol pan ddylid adolygu'r risg, sef ymhen blwyddyn, neu'n gynharach os oes newid i'r risg.
- Dylid symud ymlaen i wneud trefniadau i werthu'r hen hoist.
- Dylid sicrhau bod staff eraill yn cael eu hyfforddi ar sut i weinyddu'r taliadau debyd uniongyrchol fel bod rhywun arall o'r staff yn medru cwblhau gwaith y Dirprwy Reolwr (Gweinyddu) pan nad yw yn y gwaith, boed hynny yn waith gweinyddu taliadau debyd uniongyrchol neu gwaith cysoni a bancio incwm.

UNEDAU DIWYDIANNOL A THECHNOLEG Economi a Chymuned

Bwriad yr Archwiliad

Sicrhau fod trefniadau priodol yn bodoli ar gyfer rheoli a gweinyddu'r unedau diwydiannol a thechnoleg, er mwyn lliniaru risgiau yn unol â rheolau ariannol y Cyngor a gweithdrefnau perthnasol eraill.

Cwmpas yr Archwiliad

Dewis sampl o unedau diwydiannol a thechnoleg sydd wedi eu gosod, ar gyfer profi ystod o reolaethau mewnol. Roedd yr archwiliad hefyd yn ystyried adroddiadau pwyllgor perthnasol, a dogfennaeth o fewn y Gwasanaeth Cefnogi Busnes.

Prif Ddarganfyddiadau

Y prif ddarganfyddiadau yn deillio o'r archwiliad oedd bod trefniadau da ar y cyfan mewn lle ar gyfer gosod allan yr unedau, casglu incwm o'r unedau, monitro trefniadau iechyd a diogelwch a chynnal a chadw'r unedau. Er hynny, gwelwyd bod cyfanswm dyledion y tenantiaid yr unedau oddeutu £55,000 ar 22/09/14, ond fe welwyd tystiolaeth bod yr Uned Cefnogi Busnes yn monitro'r sefyllfa yn rheolaidd ac yn gweithio gyda'r tenantiaid er mwyn adennill y dyledion.

Barn yr Archwiliad

(A) Barn yr Archwiliad yw y gellir datgan sicrwydd o briodoldeb ariannol yng ngweinyddiaeth yr Unedau Diwydiannol a Thechnoleg gan y gellir dibynnu ar y rheolaethau mewnol mewn lle, a'u bod wedi eu dilyn. Er hynny, fe hoffai'r archwiliwr gynnig yr argymhellion canlynol:

- **Dylid diwygio'r daflen asesu fel bod man arno i'r sawl sydd wedi asesu'r cais ei arwyddo.**
- **Dylid sefydlu'r un drefn asesu ceisiadau wrth osod allan unedau'r Canolfannau Menter, lle mae pob cais yn cael ei asesu drwy gwblhau ffurflen asesu er mwyn sicrhau cysondeb.**

TREFNIADAU SIFFT MEWN CARTREFI PRESWYL
Oedolion, Iechyd a Llesiant

Bwriad yr Archwiliad

Sicrhau bod trefniadau a gweithdrefnau mewn lle ar gyfer y newidiadau sifftiau sydd wedi cymryd lle yn y cartrefi preswyl.

Cwmpas yr Archwiliad

Gwirio cyllideb a dogfennau perthnasol i sicrhau bod y broses o newid patrwm sifftiau wedi eu cyflwyno yn llwyddiannus yn y cartrefi.

Prif Ddarganfyddiadau

Darganfuwyd bod enghreifftiau cryf o ymarfer da mewn trefniadau sifft mewn Cartrefi Preswyl. Gwelir bod cyfathrebu a thrafodaethau yn cymryd lle yn rheolaidd yn y Cartrefi a bod trefniadau cadarn ynglyn â rota sift 12 awr. Gwelir bod trefniadau cryf ar gyfer derbyn adborth gan Staff a Phreswylwyr ynglŷn â'r trefniadau newydd. Fodd bynnag, mae angen monitro newidiadau i gyllideb y Cartrefi yn rheolaidd a chwblhau cytundebau staff ar gyfer gweithio sifftiau 12 awr fel mater o flaenoriaeth.

Barn yr Archwiliad

(B) Barn yr Archwiliad yw y gellir datgan sicrwydd rhannol o briodoldeb ariannol yn y trefniadau sifft mewn Cartrefi Preswyl gan fod rheolaethau mewn lle, ond bod agweddau lle gellir tynhau ar rai trefniadau. Mae prif argymhellion yr adroddiad fel a ganlyn:

- **Dylid ymdrechu i gwblhau cytundebau staff ar gyfer gweithio sifftiau 12 awr fel mater o flaenoriaeth.**
- **Dylid cael cofrestr risg sy'n cynnwys risgiau newydd yn gysylltiedig â'r newidiadau i drefniadau sifft 12 awr. Dylai hon cael ei diweddarau yn rheolaidd os oes bwriad i ledaenu'r trefniadau i Gartrefi Preswyl eraill y Cyngor.**

PLANT MEWN GOFAL - ASESIAU ADDYSG AC IECHYD
Plant a Cefnogi Teuluoedd

Bwriad yr Archwiliad

Sicrhau bod trefniadau asesiadau addysg ac iechyd plant mewn gofal yn unol â chyfarwyddyd a rheolau Llywodraeth Cymru "Towards a stable life and better future".

Cwmpas yr Archwiliad

Archwilio bod asesiadau addysg ac iechyd yn cael eu cwblhau yn amserol a'u bod wedi eu rhannu hefo'r awdurdodau perthnasol er lles y plant mewn gofal.

Prif Ddarganfyddiadau

Darganfuwyd enghreifftiau o ymarfer da oddi fewn y gwasanaeth Plant Mewn Gofal, sef y drefn o gadw cofrestr gyfredol o blant mewn gofal o fewn y sir ac yn all-sirol a chysondeb y Swyddogion Adolygu Annibynnol wrth gynnal adolygiadau rheolaidd. Fodd bynnag, gwelir bod yna rhai gwendidau yn bodoli fel anghysondebau mewn trefnu asesiadau iechyd ac addysg cychwynol i'r plant a dylid ystyried dilyn i fyny ar rhain yn gynharach yn y broses.

Barn yr Archwiliad

(B) Barn yr Archwiliad yw y gellir datgan sicrwydd rhannol o briodoldeb yn asesiadau addysg ac iechyd Plant mewn Gofal gan fod rheolaethau mewn lle, ond bod agweddau lle gellir tynhau ar rai trefniadau. Mae prif argymhellion yr adroddiad fel a ganlyn:

- Dylid sicrhau bod manylion meddyg a deintydd plant mewn gofal yn cael ei ddiweddarau yn gywir ar Raise gan gynnwys y dyddiad cofrestrriad er mwyn cydymffurfio a gofynion y canllawiau "Towards a Stable Life and a Brighter Future".
- Dylid gwneud pob ymdrech i sicrhau bod pob plentyn mewn gofal yn derbyn asesiad iechyd o fewn 28 diwrnod o ddod i ofal. Dylid ystyried creu system monitro a dilyn i fyny asesiadau er mwyn cydymffurfio a gofynion y canllawiau "Towards a Stable Life and a Brighter Future".
- Dylid sicrhau bod y ffurflenni a ddefnyddir i gwblhau asesiadau iechyd yn gyson ac yn cynnwys "rhan B" sydd yn cadarnhau bod copi o'r asesiad wedi ei anfon at feddyg y plentyn mewn gofal.
- Dylid sicrhau bod cysondeb yn y wybodaeth sy'n cael ei gofnodi ynglŷn ag iechyd hanesyddol y plant mewn gofal. Dylid sicrhau bod unrhyw ran wag o'r ffurflen yn cael ei lenwi i gadarnhau os yw/nad yw yn berthnasol.
- Dylid sicrhau bod trefniadau dinistrio/cadw dogfennaeth yn gyson ym mhob ardal ac ystyried dilyn y drefn sydd mewn lle yn Arfon.
- Dylid ystyried dilyn i fyny ar y Cynlluniau Addysg Personol yn gynharach er mwyn sicrhau eu bod yn cael eu cwblhau o fewn yr 20 diwrnod o leoli'r plentyn.
- Dylid rhoi cyfarwyddyd i'r ysgolion i gwblhau'r ffurflenni CAP yn gyson gan gynnwys ychwanegu "dim yn berthnasol" yn hytrach na gadael bylchau gwag.
- Dylid ystyried ychwanegu gwybodaeth benodol i blant mewn gofal ar wefan y Cyngor gan gynnwys linciau lliwgar i dynnu sylw at wasanaethau eraill sydd ar gael sy'n ddeniadol i blant.

CYDWEITHIO - PARTNERIAETH DIOGELWCH FFYRDD
Rheoleiddio

Bwriad yr Archwiliad

Bwriad yr archwiliad oedd sicrhau bod ffocws strategol y Bartneriaeth Diogelwch Ffyrdd yn gwneud y gwerth gorau o'r adnoddau sydd ar gael a bod yr arian grant refeniw diogelwch ffyrdd yn cael ei weinyddu yn briodol ac yn unol ag amodau a thelerau'r grant.

Cwmpas yr Archwiliad

Roedd yr archwiliad yn cwmpasu gwirio trefniadau llywodraethu'r Bartneriaeth yn ogystal â threfniadau gweinyddu'r grant refeniw diogelwch ffyrdd ar gyfer 2014-15 a 2013-14 ble'n berthnasol.

Prif Ddarganfyddiadau

Gan mai Fframwaith 'Road Safety Framework for Wales' (Gorffennaf 2013) sy'n nodi blaenoriaethau'r Llywodraeth, yna mae bidiau llwyddiannus yr Awdurdodau yn dueddol i fod ar gyfer prosiectau sydd wedi ei hanelu at y grwpiau bregus nodwyd yn y fframwaith. Yn sgil hyn, dengys bod rôl y Bartneriaeth o osod cyfeiriad wedi lleihau ond bod rhannu gwybodaeth ac arbenigaeth rhwng aelodau'r Bartneriaeth yn parhau yn swyddogaeth bwysig a defnyddiol. Mae Cyngor Gwynedd wedi llwyddo i sicrhau gwerth £92,000 o grant tuag at brosiectau refeniw diogelwch ffyrdd yn 2014-15, a gwelwyd ei fod yn cael ei weinyddu yn briodol.

Barn yr Archwiliad

- (A) Barn yr Archwiliad yw y gellir datgan sicrwydd o briodoldeb ariannol yn nhrefniadau gweinyddiaeth y Bartneriaeth Diogelwch Ffyrdd gan y gellir dibynnu ar y rheolaethau mewnol mewn lle, a'u bod wedi eu dilyn.**